

Dosarul nr. 3ra-372/19

Prima instanță: Jud. Chișinău, sediul Râșcani (jud. L. Holevițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

8 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valeriu Catan și Carolina Catan împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Autoritatea Națională de Integritate și s-a menținut hotărârea din 3 ianuarie 2018 și hotărârea suplimentară din 20 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 19 iulie 2016, Valeriu Catan și Carolina Catan au depus cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la 7 iulie 2016 Comisia Națională de Integritate a emis Actul de constatare nr. 03/267 prin care s-a dispus: clasarea cauzei în privința lui Valeriu Catan, inspector-judecător în Inspekția judiciară pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii în legătură cu lipsa încălcării regimul juridic al conflictului de interese; sesizarea organelor competente în vederea respectării de către Carolina Catan și Societatea cu Răspundere Limitată „Nuntius” a obligațiilor fiscale; sesizarea Procuraturii Generale în vederea examinării prin prisma art.310 și art.332 din Codul penal, eventuale încălcări admise de Valeriu Catan, Carolina Catan și Ilona Macari în prezentarea documentelor și explicațiilor la data de 25 aprilie 2016 (nr. intr.107ER), la 10 mai 2016 (nr. intr. 118ER) și la 20 iunie 2016 (nr. intr. 174ER).

Reclamanții au afirmat că, nu sunt de acord cu Actul de constatare nr.03/267 din 7 iulie 2016, îl consideră drept neîntemeiat și emis cu încălcarea competenței precum și contrar prevederilor legale, acesta fiind pasibil de anulare parțială.

Au explicat că la emiterea Actului de constatare nr.03/267 din 7 iulie 2016, Comisia Națională de Integritate a încălcat procedura, deoarece, sesizarea organelor fiscale și acelor de urmărire penală, se face doar în cadrul procedurii de control, pe când, Comisia Națională de Integritate a clasat procedura și a sesizat autoritatea fiscală și organele de urmărire penală. Or, în vederea sesizării autorităților fiscale și organelor de urmărire penală, pârâtul urma să suspende controlul în temeiul art. 18 din Legea cu privire la Comisa Națională de Integritate, dar nu să claseze cauza. Totodată, odată ce a fost clasată cauza, pârâtul nu mai dispune de dreptul de a sesiza autoritățile fiscale și a celor de urmărire penală, deoarece, cel din urmă este competent de a se folosi de acest drept, doar în cadrul derulării controlului.

Reclamanții au specificat că, în actul contestat, Comisia Națională de Integritate recunoaște precum că „aplicând dispozițiile art.2 din Legea cu privire la conflictul de interese, Comisia conchide lipsa încălcării regimului juridic al conflictului de interese de către Valeriu Catan, inspector judecător la Inspekția judiciară pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii”.

Au mai susținut că, Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate, prevede expres la art.50 clasarea cauzei în cazul depistării lipsei diferenței vădite care nu poate fi justificată. Necătând la faptul că pârâtul a clasat cauza și nici cel puțin nu a făcut trimitere la art.50 din Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate, acesta a dispus sesizarea autorităților fiscale și a celor de urmărire penală în temeiul art.46 al legii precitate. Faptul dat demonstrează încă o dată încălcarea procedurii comisă de către pârât, or, conform art.46, Comisia este în drept să solicite tuturor autorităților și instituțiilor publice implicate, persoanelor fizice sau juridice documentele și informațiile necesare pentru realizarea controlului, precum și efectuarea controlului veridicității datelor expuse în declarații de către autoritățile abilitate.

Reclamanții au conchis că, pârâtul era competent de a solicita autorităților efectuarea controlului veridicității datelor expuse în declarații doar în timpul derulării controlului, și nu după clasarea acestuia.

Totodată, un alt argument ce denotă ilegalitatea actului administrativ contestat, în opinia reclamanților, rezidă în faptul că pârâtul a inițiat și derulat controlul în privința lui Valeriu Catan, dar prin actul de constatare a dispus sesizarea organelor competente în vederea verificării respectării de către Carolina Catan și Societatea cu Răspundere Limitată „Nuntius” a obligațiilor fiscale.

Au relatat că, prin emiterea actului de constatare contestat, pârâtul a încălcat flagrant principiul răspunderii personale, or, Carolina Catan nu a fost citată pentru a fi audiată în calitate de persoană asupra căreia se efectuează un control. De asemenea, Carolina Catan în cadrul procedurii de control a dat explicații, însă în calitate de soție a lui Valeriu Catan, precum și în vederea stabilirii conflictului de interese anume în privința lui Valeriu Catan, și nicidecum în privința sa, aceasta fiind în calitate de soție a persoanei supuse controlului.

Reclamanții au precizat că, punctele 2 și 3 din dispozitivul Actului de constatare nr.03/267 din 7 iulie 2016 urmează a fi anulate ca fiind emise contrar prevederilor legale, or, pârâtul încălcând principiul consecutivității, a finisat procedura de control, a clasat cauza pe motivul inexistenței temeiurilor conflictului de interese în privința lui Valeriu Catan, dispunând într-un final din punctul 2 și 3 a dispozitivului sesizarea autorităților și a celor de urmărire penală, atât în privința unei persoane nesupuse controlului, cât și

asupra unei persoane în privința căreia s-a clasat procedura de control, în același timp, încălcând consecutivitatea procedurii controlului.

Au subliniat că, actul de constatare este pasibil de a fi declarat nul și în temeiul lit. b) al art.26 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ, or, pârâtul a fost competent de a sesiza autoritățile fiscale și de urmărire penală, doar pe durata derulării controlului și nicidecum după clasarea acestuia.

Valeriu Catan și Carolina Catan au solicitat anularea parțială a Actului de constatare nr.03/267 din 7 iulie 2016 emis de către Comisia Națională de Integritate, și anume a pct.2 și 3 din dispozitiv.

Prin încheierea din 15 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost substituită Comisia Națională de Integritate cu succesorul său în drepturi Autoritatea Națională de Integritate.

Prin hotărârea din 3 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea Carolinei Catan a fost admisă. S-a dispus anularea pct.2 și 3 din Actul de constatare nr.03/267 din 7 iulie 2016 emis de Comisia Națională de Integritate a Republicii Moldova.

Prin hotărârea suplimentară din 20 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă acțiunea depusă de către Valeriu Catan.

Prin decizia din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel declarată de Autoritatea Națională de Integritate și s-a menținut hotărârea din 3 ianuarie 2018 și hotărârea suplimentară din 20 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În consolidarea soluțiilor emise, instanțele ierarhic inferioare au reținut că Comisia Națională de Integritate a omis termenul de 30 de zile lucrătoare pentru examinarea sesizării Serviciului de Informații și Securitate cu privire la un eventual conflict de interese admis de către Valeriu Catan, inspector-judecător în Inspekția judiciară pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii, deoarece sesizarea Serviciului de Informații și Securitate a parvenit în adresa Comisiei Naționale de Integritate de la Procuratura Generală la data de 5 aprilie 2016, pe când Actul de constatare a fost adoptat și emis la 7 iulie 2016, adică după 3 luni de la sesizarea autorității.

Totodată, instanțele de judecată au constatat că, Comisia Națională de Integritate, cu derogare de la competențele stabilite de lege, a sesizat organele competente în vederea verificării respectării de către Carolina Catan și Societatea cu Răspundere Limitată „Nuntius” a obligațiilor fiscale, precum și Procuratura Generală în vederea examinării prin prisma art. 310 și art. 332 din Codul penal, eventualele încălcări admise de Carolina Catan și Ilona Macari în prezentarea documentelor și explicațiilor la data de 25 aprilie 2016 (nr. intr. 107ER), 10 mai 2016 (nr. intr. 118 ER), 20 iunie 2016 (nr. intr. 174 ER), 28 iunie 2016 (nr. intr. 5430), or, conform Legii cu privire la Comisia Națională de Integritate, autoritatea de control avea dreptul și competența de a sesiza organele de drept ale statului doar în privința persoanei supuse controlului.

Mai mult, instanțele au stabilit că, autoritatea de control a sesizat organele fiscale și organele de urmărire penală după clasarea cauzei în privința lui Valeriu Catan, fapt ce este inadmisibil și constituie temei de anulare a pct. 2 și 3 din Actul de constatare nr. 03-267 din 7 iulie 2016.

Prin urmare, argumentele reclamantilor/intimaților care susțin că, sesizarea organelor fiscale și a celor de urmărire penală se face doar în cadrul procedurii de control, așa

precum stabilește pct. 49 din Regulamentul Comisiei Naționale de Integritate, pe când pârâtul a clasat cauza și a sesizat autoritatea fiscală și organele de urmărire penală, au fost apreciate ca fiind întemeiate.

La 11 ianuarie 2019, Autoritatea Națională de Integritate a declarat recurs împotriva deciziei din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia contestată, deoarece instanța nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, precum și au fost interpretate eronat normele de drept material.

În drept, recursul a fost întemeiat în baza prevederilor art. 430, 431, 432, 434, 437 și 445 din Codul de procedură civilă.

Recurentul a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel, a hotărârii și a hotărârii suplimentare a instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 noiembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la data de 11 ianuarie 2019, este în termen.

La 15 februarie 2019, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de către Autoritatea Națională de Integritate cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Prin referința depusă la data de 26 martie 2019, Carolina Catan și Valeriu Catan au solicitat respingerea recursului declarat de către Autoritatea Națională de Integritate, ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Autoritatea Națională de Integritate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Autoritatea Națională de Integritate, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumente privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Autoritatea Națională de Integritate.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de către Autoritatea Națională de Integritate.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu